

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Internacionalizace, spolupráce, inovace, reflexe a evaluace v přípravě budoucích učitelů

CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_068/0015764

Metodika výuky předmětu

Didaktika 4 pro ZŠ

KAN/ADD4N

Autor metodiky

Mgr. Gabriela Klečková, Ph.D.

Metodika výuky předmětu ADD4N

Pracoviště / Zkratka: KAN/ADD4N

Název dlouhý: Didaktika 4 pro ZŠ

Akreditováno / Kredity: Ano, 1 Kred.

Rozsah hodin: Seminář 1 [HOD/TYD]

Akademický rok: 2021/2022

Způsob zakončení: Zápočet (Kombinovaný)

Vyučovaný semestr: LS

Profilující předmět: Ano

Cíle metodiky a zaměření úprav

Cílem metodiky je poskytnout případným vyučujícím metodické vedení předmětu KAN/ADD4N. Proměna předmětu je rozvoj schopnosti reflexe u studentů, a to v souladu s Rámcem profesních kvalit učitele cizího jazyka, respektive se soustředí na rozvoj těchto kompetencí budoucího učitele:

Učitel reflektuje plánování, procesy i výsledky výuky s cílem zkvalitnit svoji práci a zvýšit tak efektivitu žákova učení, tj. rozvoj interkulturní komunikační kompetence žáka v cizím jazyce.

1. Učitel analyzuje a kriticky vyhodnocuje zvolené strategie, metody a organizaci vyučování vzhledem k plánovaným cílům výuky a jejich dosažení.
2. Učitel shromažďuje a využívá zdroje a nástroje, které mu pomáhají reflektovat efektivitu výuky.

Předmět nabízí studentům zažít ve větší míře nástroje formativního hodnocení jako je sebehodnocení a vzájemné hodnocení, které následně mohou využít v rámci své vlastní výuky samozřejmě s ohledem na kompetence žáků a podmínky prostředí.

Pro koho je metodika určena

Metodika je určena pro vyučující předmětu KAN/ADD4N.

Další informace

Předmět je realizován ve 4 blocích o 3 vyučovacích hodinách ve druhé polovině semestru. Studenti v té době mají dokončené pedagogické praxe a jejich studium se blíží ke konci. Pracuje se v modelu převrácené třídy, která podporuje odpovědnost studentů za své učení. Studenti se věnují studiu výukových materiálů a zpracování úkolů mimo výuku a v rámci přípravy na výuku. Během semináře, který staví na této mimo výukové aktivitě studentů, se pak daná znalost prohlubuje a ukotvuje. Výuka na Katedře anglického jazyka probíhá jednotně s podporou prostředí Google Classroom, které je vhodné pro realizaci tzv. převrácené třídy.

Model převrácené třídy je založen na aktivním přístupu studentů k výuce. Studenti mají s převrácenou třídou zkušenosti z předchozích semestrů, ale i tak je jim na začátku semestru tento koncept výuky připomenut, jsou seznámeni s pravidly a jsou jim vysvětlena specifika tohoto přístupu. Koncept převrácené třídy předpokládá, že budou studenti docházet na výuku připraveni, budou mít prostudováno vše potřebné a zpracované zadané úkoly. Dále se

předpokládá, že během výuky pak budou aktivně diskutovat, doptávat se, aktivně se zapojí do veškerých aktivit, které budou mít praktický charakter.

Nově zařazené nebo upravené evaluační aktivity / Nově použité nebo upravené evaluační nástroje

V této části metodiky jsou popsány evaluační aktivity, které byly do předmětu nově zařazeny nebo byly upraveny. Vzhledem k tomu, že výuka probíhá v angličtině a předmět může být veden vyučujícím, který nemluví plynule česky, jsou metodické poznámky zpracovány v českém i anglickém jazyce.

V předmětu bude velká pozornost věnována sebehodnocení kompetencí budoucích učitelů, při kterém využíváme Rámec profesních kvalit učitele cizího jazyka a poskytování zpětné vazby. Forma vychází z principu profesního rozvoje učitelů, a kromě dovedností reflektovat vlastní výuku nabízí studentům prostor rozvinout si kompetence (např. dávání zpětné vazby, kolegiální dialog) užitečné pro profesní učící se skupiny, se kterými se mohou setkat v rámci působení na základních školách.

Sebehodnocení

Sebehodnocení je klíčový nástroj tohoto předmětu. Nabízí studentům se zamyslet nad svými znalostmi, dovednostmi, postoji a hodnotami. Zároveň je vede k zamyšlení se nad problémy a úspěchy ve výuce a popsat je. V průběhu systematické reflexe výuky a vyučování prostřednictvím sebereflexe dochází k identifikaci dobrých kvalit výuky ale i možných oblastí dalšího vlastní učení a rozvoje. Jestliže nahlédneme na práci učitele pohledem, že učitel je studentem učení po celý život, sebehodnocení se stává jedním z opěrných bodů tohoto směřování. Schopnost upřímně vyhodnotit své kompetence s oporou o kritéria a najít si oblasti, na které je třeba se do budoucna soustředit, jsou v rámci tohoto předmětu posíleny a rozvíjeny.

Sebehodnocení kompetencí je rozfázované a doplněné o příklady tedy důkazy:

Úkol 1

S oporou o Rámec profesních kvalit učitele cizího jazyka, zhodnoťte vaše stávající dovednosti / konání / počínání / vaši praxi, kde jste v dané oblasti ve svých vědomostech a dovednostech. Své hodnocení podpořte příklady z praxe (250 až 400 slov per oblast):

1. Při plánování výuky anglického jazyka.
2. Při tvorbě vhodného prostředí pro učení anglického jazyka.

Úkol 2

S oporou o Rámec profesních kvalit učitele cizího jazyka, zhodnoťte vaše stávající dovednosti / konání / počínání / vaši praxi, kde jste v dané oblasti ve svých vědomostech a dovednostech. Své hodnocení podpořte příklady z praxe (250 až 400 slov per oblast):

1. Při využívání metod a strategií podporující učení anglického jazyka.
2. Při hodnocení práce a výsledků učení žáků v anglickém jazyce.

Úkol 3

S oporou o Rámec profesních kvalit učitele cizího jazyka, zhodnoťte vaše stávající dovednosti / konání / počínání / vaši praxi, kde jste v dané oblasti ve svých vědomostech a dovednostech. Svě hodnocení podpořte příklady z praxe (250 až 400 slov per oblast):

1. Při reflektování plánování, procesů i výsledků výuky anglického jazyka.

Na základě reflexe v Part 1-3, jaký by měl být váš nový / další osobní profesní rozvoj a učení, na kterém by bylo dobré v nadcházejícím období pracovat? V čem vnímáte, že byste se měl/a ve své výuce anglického jazyka zlepšit? Čemu se potřebujete naučit v dané oblasti? Svoji cestu dalšího učení konkrétních dovedností shrňte ve 250-350 slovech. Kromě profesního učení v prvních pěti oblastech Rámce se může i zaměřit na oblast:

2. Spolupráce s rodiči a širší veřejností.
3. Rozvoj školy a spolupráci s kolegy.
4. Profesní rozvoj.

Metodické poznámky pro vyučujícího

Jedná se o soubor úkolů, které studenty krok za krokem provedou rámcem kompetencí. Po každé reflexi diskutujte se studenty o jejich zjištěních a myšlenkách o sobě samých. Zaměřte se na to, jak by mohly být kompetence demonstrovány ve třídě – jaké očekávané chování lze pozorovat ve výuce. Význam kritérií spočívá i v tom, že popisují standard kvality, tedy ukazují, co by se mělo v hodině anglického jazyka objevit, aby docházelo k osvojení jazyka. Studenti jsou v této fázi studia velmi zkušení a mají velkou míru autonomie a sebeřízení v průběhu společných diskusí. Vyučující je převážně v roli pozorujícího a facilitátora. Tento přístup podporuje další rozvoj studentů v oblasti dovedností kolegiální spolupráce. Zde je několik otázek, které mohou otevřít diskusi:

- Co jste se o sobě dozvěděli?
- Jaká kritéria se vám v průběhu vaší praxe dařilo naplnit? Jak se to výuce projevilo?
- Jaká kritéria se vám naopak ve výuce nepodařilo naplnit? Co pro vás zůstává výzvou?

This is a set of assignments that take students through the competences framework step by step. After every set of reflection, discuss their findings and thoughts about themselves. Make sure to focus on how the competences could be demonstrated in the classroom – what expected behaviour could be observed. The importance of the criteria also lies in the fact that they offer measures of quality, i.e. they indicate what should be observed in the English language classroom for students to learn English. Students are very experienced at this stage of their studies and have a high degree of autonomy and self-efficacy. The teacher is mainly in the role of observer and facilitator. This approach encourages further development of students' professional skills. Here are some sample questions to be used in class discussions:

- What have you learned about your teaching competencies?
- Which criteria were you able to meet during your practicum? What did you do exactly with your students?
- Which criteria were you short of during your practicum? What do you see as your areas of further development?

V tomto předmětu dále pracujeme se vzájemným hodnocením studentů. Názory ostatních studentů otevírají v diskusi různé úhly pohledu.

Vzájemné hodnocení

Vzájemné hodnocení je vzdělávací proces, v jehož rámci si studenti navzájem posuzují a poskytují zpětnou vazbu ke své práci. Spolu se sebehodnocením patří mezi nástroje formativního hodnocení, které jedinci nabízí zvědomování si jejich učení, jak si vedou, kde se nachází, o co se mohou opírat a kde je třeba následně soustředit pozornost. Pro jeho kvalitní implementaci je potřeba zajistit bezpečné prostředí a seznámit studenty s jazykovými prostředky jako je jazyk popisný, které podpoří další učení těch, kteří získávají zpětnou vazbu. Jeho využití v rámci výuky také nabízí dobrý model pro studenty pro jejich pedagogickou praxi. Budou následně lépe schopni vzájemné hodnocení studentů přinášet do vlastní výuky a tím podpořit u svých žáků rozvoj autonomie a sebeřízení.

Úkol spojený s přípravou na vyučovací hodinu

Identify a lesson plan from your teaching practice (or current teaching experience that you would like to discuss with your peers. It is up to you if you choose a skill or knowledge driven lesson. It doesn't matter whether the lesson was a disaster or a successful one. We will examine not the quality of the lesson but your ability to discuss the plan and the lesson in relation to the theory of language teaching.

When presenting the lesson plan in class, be ready to provide a comprehensive explanation and justification of the planned procedures – tasks and activities presented in the lesson plan with respect to the lesson goals: Why did you do what you did? Support your views with theory and use appropriate ELT terminology when discussing your plan. If needed, mention anything you would do differently next time if the lesson were taught again and explain why you would make those changes.

Once you have your lesson plan identified, transfer its contents into the template provided below and upload it to the folder below.

Metodické poznámky pro vyučujícího

1. Připomeňte si se studenty zásady efektivní výuky.
2. Požádejte studenty, aby se podělili o své plány vyučovacích hodin ve skupinách po 3. Po představení plánu vyučovací hodiny požádejte studenty, aby v případě potřeby položili doplňující otázky k objasnění. Poté se prezentující student nad lekcí zamyslí. Následně vrstevníci poskytnou zpětnou vazbu k plánu lekce s nastíněním silných stránek a také s doporučeními pro případné (postupují podle letáku s kritérii lekce).
1. Review principles of effective lessons.
2. Have students share their lesson plans in groups of 3. Once the lesson plan is presented, ask students to ask additional questions for clarification if needed. Then the presenting student reflects on the lesson. Consequently, the peers provide feedback on the lesson plan outlining the strengths as well as making recommendations for possible (they follow the handout with lesson criteria).

Jelikož se v rámci výuky předmětu pracuje se sebehodnocením a vzájemným hodnocením a záměr je, aby je studenti nejenom využili ke svému vlastnímu učení, ale aby si uvědomili jejich principy pro vlastní práci. Na konci každého setkání se studenty udělejte reflexi postupů a úkolů, které se v hodině objevily a nabídněte studentům prostor diskutovat, jak by se dané

procesy a úkoly mohly nebo nemohly realizovat v hodinách anglického jazyka. Zaměřte se na podmínky, které je třeba zajistit, aby aktivity proběhly úspěšně.

Since self-assessment and peer assessment are used throughout the course, and the intention is that students not only use them for their own learning but also become aware of their principles for their own work. At the end of each class meeting, reflect on the processes and tasks that have emerged in lesson and encourage students to discuss how the processes and tasks could or could not be implemented in English language classes. Focus on the conditions that need to be in place for the activities to be successful.

Nově vytvořené nebo upravené didaktické materiály

Studenti se při zpětné vazbě na prezentovanou přípravu / plán na hodinu opírají o kritéria, která vycházejí z odborné literatury a tvoří základní východiska pro efektivní hodinu anglického jazyka. Jedná se o soubor charakteristik, které by se měly vyskytovat v hodinách anglického jazyka.

1. It is clear what the students will achieve / gain by the end of the lesson.
2. Every single activity supports these outcomes. The lesson only includes activities related to the teaching goal.
3. There is a smooth transition between individual activities. The lesson is a coherent sequence of learning activities that link together to form a whole.
4. The lesson provides opportunities for the learners to take part in extended practice with using language in a meaningful way.
5. The plan includes strategies to support learners at critical moments.
6. It is clear what exactly learners will do with selected teaching materials / activities.
7. The lesson creates a motivation to learn and provides opportunities for success.
8. There is a wrap up / feedback section at the end of the lesson.

Metodické poznámky pro vyučujícího

Sdělte tato kritéria studentům při diskusi o jejich plánech hodin. Než začnou studenti pracovat ve skupinách, může být užitečné provést ukázkové kolo s příkladem plánu hodiny, který poskytne vyučující.

Rozdejte příklad plánu hodiny. Řekněte studentům, aby si ho přečetli a seznámili se s ním. V případě, že jim není jasný postup a aktivity, vyzvěte je, aby kladli upřesňující otázky a doptali se na průběh hodiny. Řekněte jim, aby zvážili, jak dobře jsou v plánu hodiny splněna kritéria. Poté jim řekněte, aby si na základě kritérií připravili stručnou zpětnou vazbu pro autora. Poté jim řekněte, aby porovnali svou zpětnou vazbu ve skupinách po 3. Požádejte jednu skupinu, aby se o svou verzi zpětné vazby podělila s celou třídou. Diskutujte o formě a obsahu zpětné vazby (např. podpůrný a objektivní jazyk). Poté jsou studenti připraveni provést stejný postup s vlastními plány neboli přípravami hodin z pedagogické praxe.

Share these criteria with students when discussing their lesson plans. It might be valuable to run a sample round with a model lesson plan before students work in groups.

Handout a sample lesson plan. Tell students to read the lesson and learn about the lesson. In case, they aren't clear about the process and activities, encourage them to ask clarification questions. Tell them to consider how well the criteria are fulfilled in the lesson plan. Then tell them to prepare brief feedback for the author using the criteria. Next, tell them to compare their feedback in groups of 3. Ask one group to share their version of feedback with the whole class.

Discuss the form and content of the feedback (e.g. supportive and objective language). Then they are ready to perform the same process with their own lesson plans.

Nově vytvořené nebo upravené didaktické pomůcky

S ohledem na nově zařazené nebo upravené evaluační aktivity, které poskytují podklady pro semináře, není třeba didaktických pomůcek. Nicméně ve výuce je použito online nástrojů pro sdílení odpovědí a názorů.

Způsob ověření evaluačních aktivit

Evaluační aktivity byly ověřeny ve výuce v letním semestru akademického roku 2021/2022.

Literatura

Farrell, S.C. T. (2021). TESOL teacher education: A reflective approach. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Hattie, J. (2011). Visible learning for teachers. London, UK: Routledge.

Korthagen, F. & Nuijten, E. (2022). The power of reflection in teacher education and professional development. London, UK: Routledge.

Timperley, H. (2011). Realizing the power of professional learning. Maidenhead: Open University Press.